

اشاره:

زنان، کشاورزی و توسعه روستایی در ایران، عنوان گزارشی است که در بولتن خبری سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) درج گردیده است. بنابر اهمیت موضوع، این گزارش توسط دفتر سازمانهای تخصصی و سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی وزارت جهاد سازندگی ترجمه شده است که خلاصه آن از نظر گرامیتان می‌گذرد:

زنان، کشاورزی و توسعه روستایی در ایران

ترجمه: از بولتن خبری سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو)

مدیرکل آن یکی از کارگران رده بالای بخش ترویج وزارتخانه می‌باشد، تأسیس نموده است. این دفتر، برنامه‌های آموزشی برای زنان روستایی طراحی و اجرا می‌نماید. همچنین یک دفتر تعاونیهای زنان روستایی، در مرکز مطالعات برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی، در واحد طرح و برنامه وزارت کشاورزی ایجاد شده است. مشاور وزیر کشاورزی در امور زنان، مسئول هماهنگی فعالیتهای برنامه‌ریزی زنان است. وزارت جهادسازندگی نیز، که مسئول توسعه روستایی می‌باشد، یک دفتر امور زنان تأسیس نموده است.

■ حقوق زنان

قانون اساسی، برخوردی متساوی را برای مردان و زنان، پیش از سایر قوانین تضمین نموده است. مناسب با قوانین اسلامی، تمام حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای زنان تضمین شده است. قانون اساسی، دولت را ملزم به پاسداری از حقوق زنان در چارچوب وظایف مادری، خانواده، ازدواج و حمایت از آنها نموده است. در قوانین مدنی تصریح شده است که مردان و زنان باید، از حقوق مساوی در مالکیت زمین واحشام، اشتغال، تأمین اجتماعی و استفاده از اعتبارات و وامهای

نا حدی گوسفند، حرفی برای گفتن دارند. هر چند بیشتر تصمیمات مرتبط با غذا و دیگر محصولات، توسط مردان اتخاذ می‌گردد.

■ مکانیزمهایی جهت ارتقای پیشرفت زنان

سازمانهای دولتی دفتر امور زنان که در سال ۱۹۹۱ (۱۳۷۰) در دفتر رئیس جمهوری تأسیس شد، مسؤول افزایش پیشرفت زنان در تمام امور فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است. از میان طرحهایی که این دفتر جهت اجرا پیشنهاد نمود، می‌توان از ایجاد تعاونیهای روستایی زنان، توسط وزارت کشاورزی، تحقیق در خصوص زنان روستایی و جمع‌آوری اطلاعات اساسی در خصوص فعالیتهای زنان روستایی نام برد.

■ مرکز اصلی مربوط به زنان در وزارتخانه‌ها

دفتر امور زنان، نمایندگانی در ادارات و سازمانهای دولتی دارد. فعالیت این واحدها، بستگی به میزان سرمایه‌گذاری وزارتخانه‌های مختلف دارد. وزارت کشاورزی، دفتر توسعه زنان روستایی را که

■ اهمیت کشاورزی:

کشاورزی نقش بسیار مهمی در اقتصاد ایران ایفا می‌کند. از ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۴، کشاورزی به طور متوسط ۲۷/۸ درصد تولید ناخالص ملی را تشکیل می‌داد و ۲۶/۱ درصد از نیروی انسانی در سال ۱۹۹۲ را بخود اختصاص داد. در سال ۱۹۸۹، در حدود ۴۷ درصد صادرات غیرنفتی از کشاورزی بود.

■ نقش زنان در کشاورزی

آمار رسمی سال ۱۹۹۱ نشان می‌دهد، بیش از ۸/۵ درصد زنان روستایی در فعالیتهای اقتصادی مشارکت داشتند. زنان روستایی نقش فعالی را در تولید غذا و دیگر محصولات، نیلات، دام و به ویژه پرورش طیور به عهده دارند و در بخش جنگل، زنان در امر تولید و انتقال نهال و نساکاری همکاری می‌نمایند.

■ میزان نقش زنان و مردان در تصمیم‌گیریهای مربوط به فعالیتهای کشاورزی

زنان و مردان به طور متساوی در تصمیمات مربوط به پرورش طیور شرکت می‌نمایند. زنان همچنین در تصمیم‌گیریهای مربوط به پرورش گاو و

تجاری برخوردار باشند. تلاشهای زیادی شامل: برنامه‌های اطلاع‌رسانی عمومی در رادیو و تلویزیون و افزایش بحث در خصوص حقوق زنان در مدارس و برنامه‌های ریشه‌کنی بی‌سوادی، جهت زدودن بی‌عدالتی‌هایی که زنان مدتها از آنها رنج می‌بردند صورت پذیرفته است.

■ دسترسی به منابع و خدمات کشاورزی

دام: زنان روستایی نقش بسیار مهمی در پرورش دام برعهده دارند. بیش از ۸۶ درصد از کارهای شیردوشی و ۴۲ درصد تغذیه و مراقبتهای بهداشتی دام، توسط زنان انجام می‌شود. وزارت جهادسازندگی، چندین دوره آموزشی را برای زنان در زمینه نگهداری از دام برگزار نموده است.

جنگل: در بخشهایی از کشور، زنان روستایی در کار کشت درختان فعال هستند. همچنین وزارت جهادسازندگی، چند دوره آموزشی در زمینه‌های گوناگون جنگلداری برای زنان روستایی برگزار کرده است.

آب: در سال ۱۹۹۳، ۸۶ درصد جمعیت روستایی به آب قابل شرب دسترسی داشته‌اند. اعتبارات: در سالهای اخیر، بانک کشاورزی، میزان وامهای اعطایی به زنان قالیباف و اعضای زن شرکتهای تعاونی را افزایش داده است.

■ خدمات ترویجی و آموزشی کشاورزی

از مارس ۱۹۹۳، بخش زنان روستایی، به آموزش مروجین زن در مراکز زنان روستایی جهت ارائه آموزشهای کشاورزی به زنان و کمک به ایجاد تعاونیها مشغول است.

■ برنامه‌های منتخب در حمایت از زنان در کشاورزی، جنگل و شیلات

سیاستگذاری و تحقیقات: دفتر امور زنان، دفتر توسعه زنان روستایی و واحدهای ویژه در وزارت کشاورزی، گنجاندن موضوعات مربوط به زنان را در سیاستگذاری و تحقیقات آن وزارتخانه، از طریق اجرای پروژه‌های گوناگون، ترغیب نموده‌اند.

اصلاح روندهای قانونی و سیاستگذاری مربوط به زنان: تأسیس دفتر امور زنان در مجلس شورای اسلامی، در سال ۱۹۹۲ (۱۳۷۱)، برای شروع مباحثات

با قوه مقننه جهت تبادل اطلاعات و هماهنگی برای از بین بردن موانع قانونی بر سر راه زنان وسیله کارسازی بوده است.

دستیابی به منابع و خدمات کشاورزی: هدف از ایجاد شورای فعالیتهای زنان روستایی با حضور نمایندگانی از سازمانهای مختلف در سطح روستا، به حداکثر رساندن ظرفیت منابع موجود جهت ارائه خدمات به زنان روستایی است. آموزش مروجین زن و ایجاد مراکز زنان روستایی و تعاونیهای زنان روستایی وسیله‌ای جهت سهولت دستیابی زنان به توسعه و اعتبارات می‌باشد.

■ مواردی که باید تقویت گردند

الف - سیاستگذاری و تحقیقات: طرحهای پیشرفت زنان روستایی، موارد ذیل را در برمی‌گیرند:

- انجام مطالعات میدانی در خصوص موانع اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی گریبانگیر زنان روستایی.
- انتشار نتایج تحقیقات.
- استفاده از این یافته‌ها در برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌ها، در برنامه دوم توسعه.

ب - دستیابی به منابع و خدمات کشاورزی:

- دفتر توسعه زنان روستایی وزارت کشاورزی، تصمیم به ادامه آموزش مروجین زن و ایجاد مراکز آموزشی برای این هدف، در دو منطقه کشور دارد.
- آموزش منسجم و منظم زنان روستایی در زمینه کشت برنج، سبزیجات، بسته‌بندی خرما، سوادآموزی، تغذیه و دیگر موضوعات از طریق مراکز زنان روستایی در دست اقدام است.

- دفتر تعاونیهای زنان روستایی در نظر دارد، تعداد تعاونیهای زنان روستایی را در ۲۵ استان، جهت ارائه تسهیلات به زنان افزایش دهد. همچنین بانک کشاورزی، طرحی را جهت اعطای وام به زنان سرپرست خانواده، تدوین نموده است.

- دفتر امور زنان روستایی و دیگر واحدهای وابسته به وزارت جهادسازندگی در نظر دارد، به آموزش زنان روستایی در زمینه پرورش دام و صنایع دستی ادامه دهد و گروههای سازندگی و شبکه‌های تولیدی خود را برای زنان روستایی گسترش دهد.

منبع: گزارش ناحیه‌ای در خصوص زنان، کشاورزی و توسعه روستایی، ۱۹۹۴

